

**Ra
ta
mo**

**Ratamo-kirjastojen
toimintasuunnitelma
2025-2028**

Laadittu 21.10.2024

Toimintasuunnitelma 2025-2028

Ratamo-kirjastojen toimintasuunnitelman tarkoitus on olla työväline kirjastojen kehittämiseksi ja ohjaamiseksi.

Toimintasuunnitelma on laadittu yhteistyössä Ratamo-kirjastojen johtoryhmässä kuullen myös kirjastojen henkilöstöä. Suunnitelma on linjassa kunkin kunnan kuntastrategian kanssa. Suunnitelman taustamateriaalina on käytetty kirjastolakia (Laki yleisistä kirjastoista 1492/2016) ja Yleisten kirjastojen neuvoston Onneksi on kirjasto! Yleisten kirjastojen suunta 2021-2025 -asiakirjaa sekä muita kirjastopalveluiden kehittämistä ja tulevaisuutta käsitteleviä julkaisuja.

Ratamo-kirjastot ja toimintaympäristön kuvaus

Hausjärven, Hyvinkään, Lopen, Nurmijärven ja Riihimäen kirjastot muodostavat Ratamo-kirjastoverkon, jolla on käytössä yhteinen aineisto- ja asiakastietokanta. Kirjastot ovat allekirjoittaneet virallisen yhteistyösopimuksen vuonna 2016. Sopimuksessa määritellään mm. kustannusten jako, osapuolten vastuut sekä päätöksenteko ja organisointi. Ratamo-kirjastot tekevät yhteistyötä Kirkes-kirjastojen (Järvenpää, Kerava, Mäntsälä ja Tuusula) kanssa.

Asiakkaille kirjastojen yhteistyö näkyy selkeimmin yhtenä kirjastokorttina ja mahdollisuutena lainata aineistoa kaikista kirjastoista. Kirjastoissa on käytössä myös yhteiset käyttö säännöt ja maksut.

Ratamo-kirjastojen kunnat ovat kooltaan ja asukas pohjiltaan erilaisia. Hyvinkäällä, Nurmijärvellä ja Riihimäellä on taajaan asutut kaupunkikeskukset suhteellisen lähellä pääkaupunkiseutua, kun taas Hausjärvi ja Loppi ovat enemmän maaseutua. Maakunnallisesti Riihimäki, Loppi ja Hausjärvi kuuluvat Kanta-Hämeeseen, kun taas Nurmijärvi ja Hyvinkää Uudenmaan maakuntaan.

Laki yleisistä kirjastoista

Yleisen kirjaston tehtävänä on:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjasto on kuntalaisen peruspalvelu, joka toteuttaa jokaisen kansalaisen sivistyksellisiä oikeuksia. Kirjasto on myös hyvinvointipalvelu.

Kunta vastaa siitä, että kirjaston palvelut ovat kirjastolain mukaisia. Tehtävien hoitamiseksi yleisellä kirjastolla tulee olla tarkoituksenmukaiset tilat, ajantasainen välineistö sekä riittävä ja osaava henkilöstö.

Visio

Yhdessä toteuttaen laadukkaita kirjastopalveluja kaikille

Arvot

Asiakaslähtöisyys

- ✓ Olemme työssä asiakkaita varten
- ✓ Palvelumme periaatteena on tasapuolisuus, luottamuksellisuus ja avoimuus

Ammattitaito

- ✓ Kirjastossa on riittävä määrä ammattitaitoisia henkilökuntaa
- ✓ Suuntaudumme rohkeasti tulevaisuuteen ja pidämme yllä kokeilemisen kulttuuria

Yhteistyö

- ✓ Teemme yhdessä
- ✓ Noudatamme yhteisiä toimintatapoja ja palveluperiaatteita

Tasa-arvo ja demokratia

- ✓ Turvaamme tasa-arvoisen tiedon ja kulttuurin saavutettavuuden
- ✓ Mahdollistamme yhteisölliseen toimintaan osallistumisen

Tavoitteet	Toimenpiteet	Päämäärä 2028	Mittari
Ratamo-kirjastojen yhteistyörakenteiden vahvistaminen	Ratamo-asiantuntijatiimit kokoontuvat vähintään kaksi kertaa vuodessa ja toteuttavat vähintään yhden kehittämisprojektin toimintasuunnitelmakauden aikana.	Meillä on kuntarajat ylittävää käytännön yhteistyötä ja yhteishankkeita.	Toteutuneiden yhteistyöprojektien määrä
Digitaalisen tasa-arvon edistäminen	Asiakkaiden digiopastamisen suunnitelmallinen kehittäminen. Henkilökunnan digitaitojen ja digiopastustaitojen vahvistaminen.	Toimivat mallit kirjaston digiopastamisessa. Kirjastojen asiakaspalveluhenkilöstölä on vähintään YKN:n suositusten mukaiset digiopastustaidot.	Esimerkiksi Libopin testin läpäiseminen
Toimivat ja nykyaikaisia vastaavat työkalut	Kirjastojärjestelmän vaihto: vaihtoehtojen selvittäminen, vaatimusmäärittelyn tekeminen, projektin suunnittelu, vastuunjako, hankintapäätökset.	Uusi kirjastojärjestelmä on käytössä.	Uusi kirjastojärjestelmä on käytössä.
Monipuolisen lukutaidon edistäminen ja kaiken ikäisten lukemaan innostaminen	Lukutaitojen ja lukutaitotyön merkityksen esille tuominen, esimerkiksi yhteistyössä toteutetut lukuhaasteet ja -kampanjat ja kirjaston ulkopuolelle jalkautuminen.	Ratamo-kirjastoissa toimitaan Kansallisen lukutaitostrategian tavoitteiden mukaisesti.	Toteutuneet yhteiset lukuhaasteet tai -kampanjat
Tilojen tarjoaminen oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan	Viestitään aktiivisesti kuntalaisille ja yhteisöille kirjaston tiloista ja niiden käyttömahdollisuuksista. Laaditaan Ratamo-kirjastojen yhteiset omatoimikirjastojen käytön periaatteet.	Kirjastojen tiloja käytetään aktiivisesti ja monipuolisesti.	Kaikissa kirjastoissa on käytössä turvallisen tilan periaatteet ja ne näkyvät kirjastoissa. Kävijämäärät ja tilojen käyttöaste.
Osallisuuden ja demokratian lisääminen	Toimintamalleja ja työkaluja kehitetään, kokeillaan ja jaetaan aktiivisesti Ratamo-kirjastojen kesken.	Ratamo-kirjastoissa tehdään demokratiatyötä suunnitelmallisesti.	Maailmankatsomuksellisten ja yhteiskunnallisten tapahtumien määrä
Monipuolisen, laadukkaan ja uudistuvan kokoelman ylläpitäminen	Kirjastot päivittävät kokoelmaohjelmansa. Fyysisiä kokoelmia ja e-palvelujen tarjontaa, laatua ja käyttöä arvioidaan Ratamo-kirjastoissa sen mukaisesti.	Kokoelmatyön eri osat alueet ovat tasapainossa ja kokoelmatyö näkyy positiivisena kehityksenä kirjaston tunnusluvuissa.	Lainauskierto, poistoprosentti, lainausmäärä, e-aineiston käyttö